

İçimizdeki Düşman,
(2 Kralık) s. 26-31

1946 tevkifatında Doktor ŞEFİK HÜSNÜ'nün evinde yapılan aramada ele geçen vesikalar arasında «1945 tarihinde Moskova'ya gönderdiği uzun bir rapor da» ele geçmiştir. Bu rapordan bazı pasajlar verelim.

ŞEFİK HÜSNÜ bu raporda (ikinci umumî harpten az evvel çalışmalarımız, münevver gençlik arasında umumî karakterde bir sol ajitasyon yapmaya ve bazı sol gazete ve mecmuaları desteklemeğe inhisar ediyordu. İnkılâpçılarımızda, bizzat «Bir

Marksist mecmua» çıkarıyorlardı. Bu mecmua, siyasi meselelere kat'iyen dokunmaksızın, hislere hitaben «Bazı inkılâpçı şürler, Marksist edebî tahliller, tarihi materyalist Volgarizasyon makaleler» neşrediyordu.

Bu kadarı bile, etrafında bir heyecanlı gençlik zümresinin toplanmasına ve harekete bazı kıymetli unsurlar kazandırmaya yaramıştı.

1942 iptidalarına kadar olan devre şöyle özetlenebilir; henüz daha yarı leğal neşriyat imkânları mevcut olduğu için, yazı ile sistemli bir tarzda «Kemalizmin bu tereddidi etmiş şekline» karşı mücadeleye girişmiştik. 1942 senesindeki çalışmalarımız daha ziyade «Legal neşriyat» üzerinde toplanmıştı. Ankara'da çıkan «Adımlar, Yurt ve Dünya» adındaki iki ciddi Marksist mecmuaya «muntazaman rehberlik ettik. Muvafık gördüğümüz yazıların geçmesine dikkat ettik. Bir taraftan da «Tan gazetesinde», umumî siyaset ve dünyadaki harb safhaları hakkında günü gününe görüşlerimizi takip eden yazılar çıkarttık. Bazan bu yazıları bizzat kaleme alarak neşrettik. Hareketin sıklet merkezi «Münevver Gençliğe doğru» ağır basmaya başladık.

1943 Baharında, bir yeni «Platform» hazırlanması teklif edildi.

1943 Ağustos ayında toplanan «Bir pilenomdeki» konuşmalar arasında yeni bir platform kat'i şeklini aldı. Bunun ardından, yalnız hareketin mensuplarına mahsus olmak üzere, poligraf ile bültenler yayınlanmaya başlandı. O sıradaki en mühim siyasi mesele ve hâdiselerden biri hakkında, partinin görüş tarzı etraflı şekilde tahlil ediliyordu. Böylece 1943 baharından 1944 baharına kadar olan sene,

harb devresinin en verimli ve hareketimizin kredisini azami derecede yükselten bir sene oldu. Hükümetin takip ettiği harb aleyhtarlığına karşı şiddetli mücadele açtık. Müttefiklerin yanında, Faşistler aleyhinde acele harbe girmemiz için bir beyanname kabul edip neşrettik. Bundan başka, Irkçı Türkçüler aleyhindeki propogandaya muntazam bir tarzda Ankara'da çıkan Marksist mecmualarda ve Tan gazetesinde devam ettik, Hücumlarda bulunduk. Bütün faaliyetler sayesinde, hem aydınlar arasında, hem de emekçiler arasında hareketin teşkilât temeli gereği gibi genişlemiş ve sağlanmış bulunuyordu.

Fakat, mücahitlerimizin işledikleri bazı hatalar ve tedbirsizlikler yüzünden Hükümet «Ankara - İstanbul - Karabük ve bazı yerlerde» tevkifat yapmış ve yüz kadar mücahidimiz askeri mahkemeye verilmiştir.

Lâkin, bu tevkifattan sonra da faaliyet zerre kadar sekteye uğramamış, bilâkis bundan dersler çıkararak ve kusurlu ve çürük taraflar ayıklanmış, daha açık olarak geniş bir «Demokratik savaş cephesi» kurulmuştur.

Harbin verdiği iktisadi sıkıntılar ve Halk Partisi içinde bulunan bir kısım memnun olmayan ve Halk Partisinin tarafsız kalma siyaseti sebebiyle, Harb sonrası taşıdığı ağır mes'uliyetlerden kaçınan «Parti mensupları arasında ikilik yaratarak parçalamak ve iki muhalif mihrakı yaratmak kararı» ve bu karar partililerimize tebliğ edilmiştir.

Bu faaliyetlerimiz içinde, bilhassa Üniversite muhitinde hiç bir zaman hareketimize nasib olmayan, genişlik ve sür'atli serpilme başlamış ve üç ay gibi kısa bir zaman içinde 250 si teşkilâtli gurupla-

ra mensub olmak üzere 500 genci şiarlarımız etrafında harekete getirmek imkânı sağlanmıştır.

Bu gençler Eminönü Halk Evinde Faşist profesör İSMAIL HAKKI BALTACI'nın verdiği bir konferansı, itirazlar ve yersiz sürekli alkışlarla ihlâl etmiş ve dağılmasına mecbur etmek suretiyle, ilk muvaffakiyetlerinden birini kazanmıştır.

Az zaman sonra binlerce işçi, Köylü ve münevverin ve emekçi sanatkârların partimize akın edeceğine tebşir eden bir çok emareler mevcuttur. Ve bu prespektif o kadar açıktır ki, bir çok mevki sahibi şahsiyetler, son zamanda fırsat düştükçe bizlerden «Partinin devlet idarecileri» diye bahsetmeğe başlamışlardır.) diye yazılıdır.

İşte, yukarıdaki satırlar T.K.P.'nin sekreteri Doktor ŞEFİK HÜSNÜ'nün el yazısı ile yazılmış ve Moskova'ya gönderilmiş raporundan alınmıştır.

ŞEFİK HÜSNÜ ikinci umumî harb senelerinden yani 1939 yılından evvel memleketten kaçmış ve Paris'te bulunuyordu. Hükümetimize yolladığı dilekçe ile memlekete dönmek istediğini ve geldikten sonra da hiç bir şekilde komünizm faaliyetinde bulunmayacağını, dilekçesinde açık olarak yazmış ve söz vermiştir. Dahiliye Vekâletinden 11.7.1939 gün ve Emniyet Umum Müdürlüğü 4. cü Şube 270/12474 sayılı emirleriyle Paris konsolosluğumuzun verdiği 5.8.1939 gün ve 374/4049 sayılı pasaport ile İstanbul'a gelmiştir.

Raporda yazılı olan faaliyetler, ikinci umumî harbin başladığı 1939 tarihinden 1945 tarihine kadar geçen senelere ait faaliyetlerdir ki, ŞEFİK HÜSNÜ'nün Hükümete verdiği sözü tutmayarak, memlekete gelir gelmez sekreteri olduğu T.K.P.'nin başına ge-

çip yine faaliyette bulunduğunu açıkça göstermektedir. Çünkü; komintern kararları ile parti tüzüğünde yazılı olduğu gibi, komünist partileri ve partileri için her zaman faaliyette bulunmak şarttır.

Bu raporda bahsi geçen tevkifatlar (1940-1941 Yeni edebiyatçılar, 1941-1942 Ankara'da Yedek Subay okulları arasındaki hücre kurmak teşkilatı üzerine Ankara - İstanbul - Karabük - Salihli'de yapılan tevkifat, 1943 - 1944 de Asistan **MİHRİ BELLİ** ile **TAHSİN BERKEM**'in Süleymaniye camii minareleri arasında asmak istedikleri «**SARAÇOĞLU Faşisttir, Faşizm ile mücadele**» afişi ve aydınlar arasında kurulan «**İleri Gençler Teşkilatı**» faaliyetlerinden dolayı yapılmış tevkifatlardır.

Bu tevkifatlarda «**Kimlerin tevkif edildikleri ve mahkûm oldukları**» bilindiği gibi bu mahkûm komünistlerden hâlen hayatta olanlarının «**Nereelerde, ne işlerde veya hangi vazifelerde çalıştıkları**» dahi yine bilinmekte ve görülmektedir.

Raporun bu kadarlık kısmı bile, memleketimizdeki komünizm çalışmalarının «**YÖN**'ün tâbiri veçhile (saman alevi) değil, milli ve vicdani şuur, memleket ve millet severlik ile bütün vatandaşların, dikkatle ve hassasiyetle üzerinde durmaları gereken tehlikeli bir çalışma olduğunu göstermektedir.

Bundan başka, 1929 - 1939 yıllarına ait komünizm faaliyetlerinde (Gizli parti teşkilatı, propaganda, Marksist - Sosyalist kültürü yaymak amacı ile legal ve illegal yayınlamış kitaplar, dergiler **NÂZİM HİKMET**'in yeni edebiyat adı ile gösterdiği faaliyet ve eserleri, kara ve deniz askerî birlikler içinde yapılan yıkıcı propaganda faaliyetleri ve tevkifatlar, askerî ve umumî mahkemeler kararları ile

verilen mahkûmiyet kararları ve mahkûm olanların kişilikleri hakkındaki bütün bilgiler) önemle hatırlanması gereken hususlardandır.

Bunların hepsi «**Tenevvür devresi - Aydınlatma**» dedikleri «**Sınıfları şuurlandırmak**», «**Burjuva - Proletarya**» şeklinde ikiye ayırdıkları sosyal düzeni soyuzlaştırarak «**Sınıflar**» ve «**Halk ile - İdareciler**» arasında derin husumetler yaratmak, tahribat yapmak, bölmek suretiyle daima bir huzursuzluk ve Anayasaya göre kurulmuş bütün teşekküllere karşı güvensizlik duyurmak, memleketin tanınmış ve büyük hizmetler yapmış kişileri ve kıymetleri halk nazarında küçültmek, silmek ve bunlardan istifade edip teşkilatlarını genişletmek, kuvvetlendirmek «**Ve mücahitler**» dedikleri partilerini çoğaltmak ve memleketimizde de «**Proletarya diktatörlüğü** altında bir Sosyalist Cumhuriyetler birliği» kurmayı sağlamak amacından başka bir şey değildir.